



SACHIDANANDA SRI Guruvandana Grantha :

Executive Edited by S. Prakash Babu. Printed by : Guptha Offset Printers, Mysuru. Published by: Sri Raga Ragini Trust *. Avadhoota Datta Peetham, Sri Ganapathi Sachidananda Ashrama, Datta Nagara, Mysuru - 570 025

ಹಕ್ಕುಗಳು : ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪುಟಗಳು : ೯೨ + 908 = 1000

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 2019

ಬೆಲೆ : 1000/-

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ:
ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನ ಆರ್.

ಡಿಟಿಪಿ ಸಂಯೋಜನೆ :
ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀನಾವತಿ ವಿ.

ಮುದ್ರಣ :
ಗುಪ್ತ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಮಠಂ
ಮೈಸೂರು - 570008
ಫೋನ್ : 0821-2482023

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ರಾಗರಾಗಿನಿ ಟ್ರಸ್ಟ್
ಅವಧೂತ ದತ್ತ ಪೀಠ
ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಆಶ್ರಮ
ದತ್ತ ನಗರ, ಮೈಸೂರು - 570 025



ಕ್ರಂ ಸಂ.	ವಿಷಯಗಳು	ಲೇಖಕರು	ಪುಟಗಳು
5.	ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಮಂಗಳನತ್ತ ಭಾರತದ ಯಾನ	ನಗುವನಹಳ್ಳಿ ವಿ. ಗೋವಿಂದರಾಜು	697
6.	ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒರೆಗಟ್ಟುವ 'ಐಕ್ಯ' ಟೆಸ್ಟ್	ಮೀನಾಸುರೇಶ್	702
7.	ವಿಜ್ಞಾನ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸ್ವೀಫನ್ ಹಾಕಿಂಗ್	ಎ. ಮನ್ಸೂರ್	705
8.	ಮಂಗಳನಂತೆ ಭೂಮಿ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೇ ಮಾನವ.....?	ಮಡ್ಡೀಕೆರೆ ಗೋಪಾಲ್	707
9.	ಮಾಟ-ಮಂತ್ರದಿಂದ ರೋಗ ಬರುತ್ತದೆಯೇ.....?	ಬಿಳಿಕೆರೆ ರಮೇಶ್	711
ಅಧ್ಯಾಯ - 20 ಕೃಷಿ ದರ್ಶನ			
1.	ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಡಾ. ಚಂದ್ರೇಗೌಡ	719
2.	ಬಸವಳಿದ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಿದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನಃಶ್ಚೇತನ	ಡಾ. ಅರುಣ್ ಬಳಮಟ್ಟಿ	723
3.	ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು	ಡಾ. ಕು. ನಾರಾಯಣಗೌಡ	726
4.	ಗುಲಾಬಿಯ ಗುಣಸಂಪನ್ನತೆ	ಡಾ. ಸುನೀತ ಕೆ.ಎನ್.	732
5.	ಅನ್ನದಾತನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ	ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ತಿಮಕಾಪುರ	737
6.	ಜಗತ್ತಿನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಾರಣ	ನಗುವನಹಳ್ಳಿ ಎಸ್. ಬೋರೇಗೌಡ	744
7.	ಪಾಳೇಕರ್ ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಬೀಜ	ರಾಜು ಬಿ. ಕನ್ನಲಿ	747
8.	ಸನಾತನ ತಳಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸ್ಪರ್ಶ	ಡಾ. ಆರ್. ಸ್ವಾಮಿ ಆನಂದ್	761
9.	ಮಾನವನ ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಅಡ್ಡಗಾಲು	ಹೆಚ್. ಶಿವರಾಮೇಗೌಡ	765
ಅಧ್ಯಾಯ - 21 ಸ್ಥಳ ದರ್ಶನ			
1.	ಮೈಸೂರು ನಗರ : ವಿಶೇಷತೆಗಳ ಆಗರ	ಡಾ. ಪದ್ಮಾಲೇಖರ್	771
2.	ಮೈಸೂರು : ಅರ್ಥ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ಥಳಪುರಾಣ	ಡಾ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	781
3.	ಚಾರುಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶ	ಪ್ರೊ. ಶುಭಚಂದ್ರ	787
4.	ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರ್	790
5.	ಶಾಸನಗಳು : ನಾಡಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ-ವಕ್ರತ್ವ	ಈಚನೂರು ಕುಮಾರ್	802
6.	ಅರಮನೆಗಳ ನಾಡು ಶ್ರೀಗಂಧದ ಬೀಡು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ	ಬನ್ನೂರು ಕೆ.ರಾಜು	807
7.	ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು	ಡಾ. ಗೌರಮ್ಮ	811
8.	43 ಕೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು	ಪ್ರಸನ್ನ ಎನ್. ಗೌಡ	816
9.	ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆಗಳಾಗಿ ಮಥುರಾ-ಬೃಂದಾವನ	ಡಾ. ಪ್ರಮೀಳಾದೇವಿ ಬಿ.ಕೆ.	821
10.	ಪೂಜ್ಯಶ್ರೀಗಳ ತಾಯಿ ಊರು ಸೊಬಗಿನ ಸೋಗಾಲ	ಎಸ್. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ	825
ಅಧ್ಯಾಯ - 22 ಶಕ್ತಿ ದರ್ಶನ			
1.	ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು	ಡಾ. ಎನ್.ಕೆ. ಲೋಲಾಕ್ಷಿ	831
2.	ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ	ನಿರ್ಮಲಾ ಸಿ. ಎಲಿಗಾರ್	842
3.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಸವಾಲುಗಳು	ಶ್ರೀಮತಿ ಆರ್ಯಾಂಬ ಪಟ್ಟಾಬಿ	844
4.	ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ	ಪ್ರೊ. ಪ್ರೀತಿ ಎಸ್.ಎಂ. ಕುಮಾರ್	849
5.	ಮಹಿಳೆಯರ ಇರುವಿಕೆಯ ರೂಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಥನ	ಡಾ. ಕವಿತಾರೈ	856
6.	ದಲಿತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು	ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್	877
7.	ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧಕಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ	ಡಾ. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ	881
8.	ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಿಳಾ ಸಾಧಕಿಯರು	ಮಂಜುಳಾ ಮಾನಸ	885
9.	ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ	ಆರ್. ಸ್ವಾಮಿ ಆನಂದ್	892
10.	ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಭಾವ ಕಾಣುವ ಮಗಳು	ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಮೀಳಾ ಭರತ್	897
11.	ಅತ್ತೆ-ಸೊಸೆ ನಡುವೆ ಜಗಳ ಏಕೆ ನಡೆಯುತ್ತೆ?	ಶ್ರೀಮತಿ ಗೀತಾ ಶಿವು	900
12.	ಅಲಮೇಲು ಶಾಪ ನಿವಾರಣೆಗೆ ದಸರೆ ಆರಂಭಿಸಿದ ರಾಜ ಒಡೆಯರ್	ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್	904

ದಲಿತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು

- ಡಾ. ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮೈ.ವಿ.ವಿ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಗುರುತನ್ನು ಉಳಿಸಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶರಣರ, ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳ ಚಳುವಳಿಯೇ ಆ ಗುರುತು. 20 ಮತ್ತು 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳ ಬೀಜಗಳು 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಒಡಲೊಳಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಚಳುವಳಿ ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮುಖವೂ ಇದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ತಾನರಿವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಶುರುವಾಗಿ ಅದು ನಿರಂತರ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಹದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಉಳಿಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೀತಿಯದು. ಶರಣರು ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

ವಚನಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರ. ಆದರೆ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು. ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಜನ ಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವರು ರಚಿಸಿದ್ದು ಒಂದೊಂದು ವಚನ ಮಾತ್ರ.

ದಲಿತ ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ್ದು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಮುದಾಯವೆಲ್ಲ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ದಲಿತ ಎಂಬ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅದೊಂದು ಜನರಲ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ವಚನಕಾರ್ತಿಯರನ್ನು ಇಂದಿನ ದಲಿತ ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದವರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲವಾದ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂದೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿನವರು ಕಾಯಕ ಮೂಲದ ಕುಟುಂಬದವರೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ದಲಿತ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿಯ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಕಾಳವ್ವ, ಹಡಪದಲಿಂಗಮ್ಮ, ಕನ್ನಡಿ ಕಾಯಕದ ರೇಮಮ್ಮ, ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವ, ಕೊಟ್ಟಣದ ಸೋಮವ್ವ, ಹಾದರ ಕಾಯಕದ ಗಂಗಮ್ಮ ಇವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಹಡಪದ ಲಿಂಗಮ್ಮನ ಒಂದು ನೂರ ಹದಿಮೂರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಿಕ ಸಾಧನೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಕೂಡ ಜೀವನದ ಪರಮಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಶಿಸಿದವರು. ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಸಾಧನೆಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ ಎಂದರೇನು? ಅನುಭಾವಿಗಳ ಲಕ್ಷಣವೇನು? ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ.

ಅನುಭಾವವೆಂಬುದು ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನ ಎಂಬುದು ಜನಜನಿತ ಮಾತು. ಅದೊಂದು ಅಮೂರ್ತವಾದ ಹೇಳಿಕೆ. ಅನುಭಾವವು ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಮನೊಂದಿಗಿನ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ತನ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಾಗ್ವಾದವಿದು. ಅನುಭಾವವನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಲಾಗದು. ಅದು ಶಿರು ಕಂಡ ಕನಸಿನಂತೆ, ಮೂಗ ಮೆದ್ದ ಬೆಲ್ಲದಂತೆ ಹೀಗೆ ಅನುಭಾವವು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಿವೆ.

ಅನುಭಾವ-ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಅನುಭವ, ಆತ್ಮಾನುಭವ, ಶಿವಜೀವ ಸಂಬಂಧ ಎಂದು ಅರ್ಥವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣರ ಸದ್ಗೋಷ್ಠಿ ತನ್ನಿಷ್ಟ ದೈವದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುವ ಸುಖ ಸಂಭಾಷಣೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥಗಳು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗಿವೆ.

ಅನುಭಾವ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕುವಂತಹುದಲ್ಲ, ಅದು ಒಮ್ಮೆ ಜ್ಞಾನ, ಒಮ್ಮೆ ಭಕ್ತಿ, ಒಮ್ಮೆ ವಿರಕ್ತಿ, ಒಮ್ಮೆ ಹಠ, ಒಮ್ಮೆ ದೈನ್ಯ, ಒಮ್ಮೆ ಮೌನ, ಒಮ್ಮೆ ಮಾತು, ಒಮ್ಮೆ ಮಹಾಶಾಂತಿ, ಒಮ್ಮೆ ವೀರಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತ ಯಾವ ಹಿಡಿತಕ್ಕೂ ಹೊಡೆತಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಸಾಗುವ ನಿಗೂಢ ನಡೆನುಡಿ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರು ಅನುಭಾವಿಗಳು. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅನುಭಾವಿಗಳು ಲೋಕ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳವರು. ಮಗು ತಪ್ಪು



ಮಾಡಿದಾಗ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಹಿಂಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯರು ತಪ್ಪಿ ನಡೆದಾಗ ಅದನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಬೇಕಿಸುವ ಬೈದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದವರು ಅನುಭಾವಿಗಳು.

ಅನುಭಾವಿಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ತನ್ನ ತಾನರಿವುದು. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನಿಷ್ಟ ದೈವವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ. ವಿಶ್ವವೇ ತಾನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಗುಣ. ಅನುಭಾವಿಗಳಿದ್ದು ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಇವರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಂಡಾಯಗಾರರು ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮವು ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವ. ವಿರೋಧಿಸುವ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿಶ್ವಧರ್ಮ, ಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮವೆಂಬ ವಿಶಾಲ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಸೀಮಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಗುಣಗಳಿಗೆ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಹೊರತಾದವರಲ್ಲ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮಾತೃಹೃದಯಗಳು. ದಲಿತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಂತೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಂಡಾಯದ ಗುಣ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಶಿವಜೀವ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತಂತೆ ವಚನಕಾರರದು ಅದ್ವಯದ ನೆಲೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ ಅವರದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಡಪದ ಲಿಂಗಮ್ಮನ ಒಂದು ವಚನ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಪುಷ್ಪಪರಿಮಳದಂತೆ, ತುಪ್ಪ ಕಂಪಿನಂತೆ
ಅಲೆನೀರಿನಂತೆ, ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಿನಂತೆ ಚಿನ್ನಬಣ್ಣದಂತೆ
ಸಿಪ್ಪೆ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ, ಒಪ್ಪ ಚಿತ್ರದಂತೆ
ಕರ್ಪೂರ ಜ್ಯೋತಿಯೊಳಡಗಿದಂತೆ.....

ಇದು ಶಿವ ಜೀವದ ಅದ್ವಯ ನಿಲುವು. ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹ ನಿಲುವನ್ನು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೇ ಸಾಧಿಸಿದವರೇ ನಿಜವಾದ ಶರಣರೆಂಬುದು ಲಿಂಗಮ್ಮನ ಅನುಭವ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಜ್ಯೋತಿಯೊಳಡಗುವ ರೂಪಕದ ಧ್ವನಿಶಕ್ತಿಯಂತೂ ಅಮೋಘವಾದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಶರಣರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಇದ್ದು ಸಾಧಿಸುವ ದಾರಿಯ ಕಾಠಿಣ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ವಚನ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕನಿಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ' ಎಂಬ ಅವಳ ಮಾತು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಾದದ್ದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೆ, ಉತ್ತಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದೆ ಎನ್ನುವ ಮುಂದಿನ ನುಡಿ ಆಕೆಯ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು, ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಕೆಯ ವಚನದ ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳೂ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಶರಣರ ಪಾದವಿಡಿದು ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದ ಇಂತೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಂಡ ಕಾರಣ 'ಕಂಗಳ ಮುಂದಿನ ಪಾದವಿಡಿದು ಮಂಗಳದ ಮಹಾಬೆಳಗಿನೊಳಗೋಲಾಡಿ ಸುಖಿಯಾದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟು, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಮರವೆಯಿಂದಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಾವರಣಗಳಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಾಶರಣರ ಪಾದವಿಡಿದು ಎನ್ನ ಕಾಯಗುಣಗಳನ್ನು ಕರಣಗುಣ ಸುಟ್ಟಿತು, ಅಂಗಗುಣ ಆಳಿಯಿತ್ತು, ಲಿಂಗಗುಣ ನಿಂದಿತ್ತು, ಭಾವ ಬಯಲಾಯಿತು, ಬಯಕೆ ಸವೆಯಿತ್ತು, ಮಹಾದೇವನಾದ ಶರಣರ ಬರಿಯ ಬೆಳಗಲ್ಲದೆ ಕತ್ತಲೆ ಕಾಣಬಾರದು ಎಂದು ಕತ್ತಲೆ ಹರಿದು ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿ ಬರೆದ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಆಕೆ. ಇಂತಹ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವಳ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮನವ ನಿರ್ಮಲ ಮಾಡಿ ದರ್ಪಣದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಹಾಭಕ್ತಿ ಸೇರುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸದಾ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಡುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಸಲ ಸಿದ್ಧಿಯ ಶಿಖರ ತಲುಪಿದರೆ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸು ಜಾರುತ್ತಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅದು 'ಬೀಯಿಂಗ್' ಅಲ್ಲ 'ಬೀಕಮಿಂಗ್' ಸದಾ ಎಚ್ಚರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಕೆಯ ಒಂದು ವಚನ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ನೆನೆವುತ್ತಿದೆ ಮನ ದುರ್ವಾಸನೆಗೆ ಹರಿವುತ್ತಿದೆ ಮನ
ಕೊನೆಗೊಂಬೆ ಎಳೆವುತ್ತಿದೆ ಮನ
ಕಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲದು ಮನ ಬಿಟ್ಟಡೆ ಹೋಗದು ಮನ
ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಲಾಡುವ ಮನವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಗೊತ್ತಿಗೆ ನಿಲಿಸಿ
ಬಚ್ಚಬರಿಯ ಬಯಲಿನೊಳಗೆ ಓಲಾಡುವ
ಶರಣರ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಾ ಬೆಚ್ಚದಂತಿದ್ದೆ

ಹೀಗೆ ಮನದ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ಹಲವು ಆಮಿಷಗಳು ಸದಾ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಡ್ಡರ್ಗಳಾದ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಆಸೆ ರೋಷಗಳನ್ನು ಅಳಿದು ಜಗದ ಪಾಶವಬಿಟ್ಟು,



ಮರುಗಿಸುವ ಕಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸಾದಕಾಯ ಮಾಡುವ, ಕಡಿಸುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ಯೋಗ ಸಮಾಧಿಯ ಮಾಡಿ, ಸಲಹುವ ಕರುಣೆ ತೋರುವವರು ಶರಣರು, ಶರಣರಿಗೆ ಶರಣಾಗತಳಾಗಿ ತಾನು ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಪಡೆದನೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ ಲಿಂಗಮ್ಮ.

ಬಂಡಾಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಳವ್ವ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣದಂತೆ ನೇರ ಹಾಗು ಹರಿತ. ತನಗೆ ಸರಿ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಛಾತಿ ಅವಳಿಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಹಾಗೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮದ ಒಳಗಿರುವ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಭಕ್ತನಿಗಿರಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇವಲ ಲಾಂಛನ ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತವೇಷ ಹಾಕಿದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಕೆ ಟೀಕಿಸಿದ ವಚನ,

ತೂಬರದ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ ಉರಿವಾತ ಭಕ್ತನೆ
ಹುಸಿದು ತಂದು ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತನೆ?
ಭಕ್ತರ ಕುಲವನೆತ್ತಿ ನಿಂದಿಸುವಾತ ಭಕ್ತನೆ?

ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ವೇಷಧಾರಿಗಳ ಬಣ್ಣ ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಭಕ್ತ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದ ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆತನನ್ನು ಭಕ್ತನೆನ್ನಬಹುದೆ, ಆತ ಭಕ್ತ ಹೇಗಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ವಭಾವ ಬದಲಾಗದೆ ತತ್ವ ತಿಳಿಯದೆ ಬರಿಯ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ವೃಥಾ, ಅದು ಸೋಗು ಎನ್ನುವುದು ಆಕೆಯ ನಿಲುವು. ಭಕ್ತನಾದವನು ದಾಸೋಹ ಮಾಡಬೇಕು, ದಾಸೋಹ ಮಾಡಲು ಕಾಯಕ ಮಾಡಬೇಕು, ಕಾಯಕವು ಸತ್ಯಶುದ್ಧವಾದುದಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು, ವಂಚನೆಯಿಂದ ಮರೆಮೋಸದಿಂದ ತಂದು ಮಾಡುವುದು ಭಕ್ತನ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಆಕೆ ಹುಸಿದು ತಂದು ಮಾಡುವಾತ ಭಕ್ತನೆ ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಒಮ್ಮೆ ಭಕ್ತನೆಂದು ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲವರನ್ನು ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಸಹವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಭಕ್ತರು ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ನೋಡಬೇಕು. ಇದು ಧರ್ಮದ ನಿಯಮ. ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಂದಿಸುವವನು ಭಕ್ತನ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಮುರನೆಯ ಸಾಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಲಾಂಛನಧಾರಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಂದಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾಳವ್ವ ವೇಷಧಾರಿಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಭಕ್ತನು ಮನುಜಮತದ ಅನುಯಾಯಿಯೇ ಹೊರತು, ಲಾಂಛನ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವ ಕತ್ತೆಯಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಅವಳ ನಿಲುವು. ಇಂತಹ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ನಂಬಬಾರದು, ಅವರನ್ನು ಭಕ್ತಸಮೂಹದಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಚಾಟಿ ಬೀಸುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ಆಹಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದು ಅವಳನ್ನು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಡಿದೆ. ಜಾತಿಯ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೋಲಾಹಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಾಳವ್ವಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ವಚನದ ಪೂರ್ಣಪಾಠ ಹೀಗಿದೆ.

ಕುರಿಕೋಳಿ ಕಿರಿಮೀನು ತಿಂಬವರಿಗೆಲ್ಲ ಕುಲಜ ಕುಲಜರೆಂಬರು
ಶಿವಗೆ ಪಂಚಾಮೃತವ ಕರೆವ ಪಶುವ ತಿಂಬಮಾದಿಗ ಕೀಳುಜಾತಿಯೆಂಬರು
ಅವರೆಂತು ಕೀಳುಜಾತಿಯಾದರು ಜಾತಿಗಳು ನೀವೇಕೆ ಕೀಳಾಗಿರೋ?
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನುಂಡುದು ಪುಲ್ಲಿಗೆ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ನಾಯಿನೆಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು
ಮಾದಿಗರುಂಡುದು ಪುಲ್ಲಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ಶೋಭಿತವಾಯಿತು
ಅದೆಂತೆಂದಡೆ ಸಿದ್ಧಲಿಕೆಯಾಯಿತು ಸಗ್ಗಲೆಯಾಯಿತು
ಸಿದ್ಧಲಿಕೆಯ ತುಪ್ಪವನು ಸಗ್ಗಲೆಯ ನೀರನು
ಶುದ್ಧವೆಂದು ಕುಡಿದ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ ಎಪ್ಪರಿಗೆ ನಾಯಕ ನರಕ ತಪ್ಪದಯ್ಯಾ
ಉರಿಲಿಂಗ ಪೆದ್ದಿಗಳರಸ ಒಲ್ಲನವ್ವಾ

ಈ ವಚನ ಜಾತಿಯ ಮೇಲು ಕೀಳು ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾದ ಆಹಾರದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತಿದೆ. ಅಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸಾಲು ನಿರ್ದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಾಂಸಾಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲುಕೀಳೆಂಬ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯೊಳಗಿದೆ. “ಉಟತನ್ನಿಚ್ಛೆ - ನೋಟ ಪರರಿಚ್ಛೆ” ಎಂಬ ಗಾದೆ ಮಾತು ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರ ರೂಢಿಯೊಳಗಿದೆ. “ಉಟತನ್ನಿಚ್ಛೆ - ನೋಟ ಪರರಿಚ್ಛೆ” ಎಂಬ ಗಾದೆ ಮಾತು ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೇರುತ್ತದೆ. ಆಹಾರವು ಇಂತಹದೇ ಸರಿ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವವರು ಯಾರು? ಇದು ಮೇಲು ಇದು ಕೀಳು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ನೀಡುವವರಾರು? ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂಗುಣ ಆಹಾರದ ಲಭ್ಯತೆ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಕ್ರಮ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿತು. ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಸ್ಯಾಹಾರ ಮಾಂಸಾಹಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠವೆಂಬ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವಿದೆ. ಮಾಂಸಾಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ತರತಮಗಳಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವ

ಸಂಗತಿಯೇ ವಿಪರ್ಯಾಸಕರವಾದುದು. ಕಾಳವ್ವ ಈ ತರತಮ ಯಾಕೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಇದೊಂದು ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕಾಳವ್ವ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ದನಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಅವಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನೋವಿದೆ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಿದೆ ವಿಷಾದವಿದೆ. ಆ ವಚನ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು ಶಾವು ಕುಲಜರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾದಿಗರು ಶಿವನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಗೋವಿನ ಮಾಮಸ ತಿಂದವರು ಅವರು ಹೇಗೆ ಕೀಳಾದರು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಾರ್ಕಿಕವಾದುದ್ದು. ಗೋವಿನ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಿದ್ಧಲಿಕೆ ಸಗ್ಗಲೆಗಳೆಂಬ ಚರ್ಮದ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಶುಪ್ಪ ಹಾಕಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ತಿನ್ನುವವರು ಎಂತಹ ಕುಲಜರು ಎನ್ನುತ್ತ. ಮೇಲುಕೀಳು ಕುಲಜ ಕುಲಹೀನ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥಹೀನವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕೆಡೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ.

ಇಂದು ಕೂಡ ಆಹಾರದ ವಿಷಯ ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ತಲ್ಲಣ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಾಳವ್ವ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವುದು ಎಂತಹ ವಿಪರ್ಯಾಸ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬರಿಗೊಂದು ನೀತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೊಂದು ನೀತಿ ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದು ಕಾಳವ್ವೆಯ ಬಂಡಾಯದ ನಿಲುವು. ಆಕೆಯ ಆನುಭಾವಿಕ ನಿಲುವಿನಿಂದಾಗಿಯೇ ವಿಶಾಲವಾದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಹೇಳುವ ಮನಸ್ಸಿತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ದಿಟ್ಟತನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ನಿಜದ ನೆಲೆಯರಿತ ನಿರ್ಭೀತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಅಂತಹ ನಿರ್ಭೀತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೇ ಆನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ದಲಿತ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣಾಗಿಯಲ್ಲ ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಅವರು ಕಂಡ ಜೀವನಾನುಭವ ಅವರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

ಜಾತ್ಯುರುಪು ಹಮಾಜದಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿಯ ಜೀಜಜಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವರು.
ಹಮಾಜದಲ್ಲ ದೂಧಿಯಲ್ಲರುವ ಕೆಟ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳ ಕೆಳೆ ಕೀಳುವರು.

-ಪೂಜ್ಯಶ್ರೀ ದಣಪತಿಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

ಪರಮಹಂಸರ ಜೀವನದಹಂಸ.

ಹಂಸಾಂತರಂಗದಲಿ ನಾದತರಂಗ.

ಶ್ರುತಲೂ ಎತ್ತಲೂ ನಾದ, ಸ್ವನಾದ,

ಅನಂದಶಾಮ್ರಾಜ್ಯ - ಶೃಂಗದಾಸ